

TIKRINIMŲ DĖL ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO ELEKTRONINIAME DIENYNE TIESIOGINĖS RINKODAROS TIKSLU TEISĖTUMO IR ĮGYVENDINAMŲ PRIEIGOS PRIE DUOMENŲ KONTROLĖS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO, REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

2017-12-13 Nr. 4R-472 (1.7.E)

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI), siekdama išsiaiškinti asmens duomenų tvarkymo elektroniniame dienyne tiesioginės rinkodaros tikslu teisėtumo ir prieigos prie duomenų kontrolės priemonių įgyvendinimo tinkamumą, atliko asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimą 3 bendrovėse, administruojančiose elektroninius dienynus.

Dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslu teisėtumo

Pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) 2 straipsnio 13 dalį, tiesiogine rinkodara laikoma *veikla*, skirta paštu, telefonu arba *kitokiu tiesioginiu būdu siūlyti asmenims prekes ar paslaugas* ir (arba) teirautis jų nuomonės dėl siūlomų prekių ar paslaugų.

Tikrinimo metu nustatyta, kad 2 bendrovės netvarko elektroninio dienyno naudotojų asmens duomenų tiesioginės rinkodaros tikslu elektroniniame dienyne.

Viena bendrovė prisijungusiems elektroninio dienyno naudotojams į pranešimų skiltį siunčia bendrovės partnerių reklaminius pasiūlymus. Nustatyta, kad tiesioginės rinkodaros pasiūlymai nėra adresuojami konkrečioms asmenims pagal vardą ar pavardę, tačiau yra atrenkami ir siunčiami pagal tam tikrus reklaminiams pasiūlymams aktualius kriterijus (pvz., tėvams, mokytojams, klasei, savivaldybei, mokyklai ir pan.).

ADTAĮ 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintas reikalavimas duomenų valdytojui užtikrinti, kad asmens duomenys būtų renkami apibrėžtais ir teisėtais tikslais, nustatytais prieš renkant asmens duomenis, ir paskui tvarkomi su šiais tikslais suderintais būdais. Tos pačios dalies 2 punktas nustato, kad asmens duomenys turi būti tvarkomi tiksliai, sąžiningai ir teisėtai. ADTAĮ 5 straipsnio 1 dalis numato, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi tik tada, kai yra nors vienas iš šiame straipsnyje nurodytų teisėto tvarkymo kriterijų (teisinių pagrindų).

ADTAĮ 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad duomenų valdytojas, įgaliodamas duomenų tvarkytoją tvarkyti asmens duomenis, nustato, *kad duomenys turi būti tvarkomi tik pagal duomenų valdytojo nurodymus*. Pažymėtina, kad mokykla, kaip duomenų valdytoja, įgalioja bendrovę, kaip duomenų tvarkytoją, tvarkyti mokyklos mokinių ir jų tėvų (globėjų) duomenis elektroninio dienyno paslaugų teikimo tikslu. Tačiau tikrinimo metu nustatyta, kad bendrovė *tvarkydama asmens duomenis elektroninio dienyno paslaugų teikimo tikslu kaip mokyklų duomenų tvarkytoja, gautus duomenis panaudoja kitu tikslu (t. y. tiesioginės rinkodaros tikslais)*, kaip savarankiškas duomenų valdytojas, kas nėra suderinama su nustatytais asmens duomenų tvarkymo tikslais bei nėra sietina su elektroninio dienyno paslaugų teikimu. Taigi bendrovė pažeidžia ADTAĮ 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus asmens duomenų tvarkymo reikalavimus.

Duomenų subjekto sutikimas

ADTAĮ 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais tik po to, kai duomenų subjektas duoda sutikimą. Pagal ADTAĮ 2 straipsnio 12 dalį, sutikimu laikomas *savanoriškas* duomenų subjekto valios pareiškimas tvarkyti jo asmens duomenis jam žinomam tikslui. ADTAĮ 14 straipsnio 3 dalis nustato, kad duomenų valdytojas privalo

sudaryti aiškia, *nemokamą ir lengvai įgyvendinamą galimybę duomenų subjektui išreikšti sutikimą ar nesutikimą* dėl jo asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais.

Tikrinimo metu nustatyta, kad bendrovėje yra reglamentuotas asmens duomenų tvarkymas rinkodaros tikslu bei elektroninio dienyno vartotojui yra sudaryta galimybė pažymėti „sutinku“ arba „nesutinku“ dėl asmens duomenų tvarkymu tiesioginės rinkodaros, tačiau dienyno vartotojui nesutinkant su asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslu nėra leidžiama prisijungti prie dienyno ir naudotis jo suteikiamomis paslaugomis.

Remiantis tuo, kas išdėstyta ir atsižvelgiant į tai, kad vartotojas, pasirašydamas dokumentą, privalo sutikti ir su asmens duomenų tvarkymu tiesioginės rinkodaros tikslais, darytina išvada, kad dienyno vartotojo gaunamas sutikimas yra netinkamas ir neatitinka ADTAĮ 2 straipsnio 12 dalies reikalavimų, kadangi bendrovė nesudaro sąlygų dienyno vartotojui išreikšti *savanoriško* sutikimo ar nesutikimo dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais ir pažeidžia ADTAĮ 14 straipsnio 1 ir 3 dalį.

Dėl įgyvendinamų priegios prie duomenų kontrolės priemonių įgyvendinimo ir reglamentavimo

ADTAĮ 30 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas privalo įgyvendinti tinkamas organizacines ir technines priemones, skirtas apsaugoti asmens duomenims nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo, o 2 dalyje – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nustato bendruosius reikalavimus organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms. Inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1T-71 „Dėl bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms asmens duomenų saugumo priemonėms patvirtinimo“ nustatyti Bendrieji reikalavimai organizacinėms ir techninėms asmens duomenų saugumo priemonėms (toliau – Bendrieji reikalavimai).

Tikrinimo metu nustatyta, kad visose trijose Bendrovėse įgyvendinamos organizacinės ir techninės duomenų saugumo priemonės nėra tinkamos ir neatitinka ADTAĮ 30 straipsnio 1 dalies nuostatų ir Bendrųjų reikalavimų. Nustatyta, kad:

- Bendrovėse nėra nustatytos ir reglamentuotos slaptažodžių sudarymo bei jų keitimo tvarkos;
- Nėra vykdoma slaptažodžių keitimo periodiškumo kontrolė;
- Visi dienyno administratoriai naudojami ta pačia prisijungimo paskyra, tuo pačiu slaptažodžiu ir nėra galimybės nustatyti, kuris dienyno administratorius atliko vieną ar kitą veiksmą administravimo aplinkoje;
- Nėra įdiegtų techninių ir organizacinių sprendimų, užtikrinti reikiamą priegiu valdymą;
- Nėra fiksuojami sistemos vartotojų ir dienyno administratorių asmens duomenų tvarkymo veiksmai: įvedimas, keitimas, naikinimas, peržiūras ir kt.

Visoms bendrovėms pateikti nurodymai pašalinti nustatytus pažeidimus.